

Kotihoidon tuen keston lyhentäminen

Tarkasteltava reformi:

Lasten kotihoidon tuen keston puolittamisen vaikutus julkiseen talouteen.

Laskelman oletukset:

Lasten kotihoidon tuen keston lyhentämistä tai kiintiöittämistä vanhempien kesken on arvioitu viime vuosina mm. edellisen hallituksen rakennepoliittisen ohjelman yhteydessä. Tässä laskelmassa käytetyt taustaoletukset perustuvat laajalti valtiovarainministeriön laskelmiin, joita on esitetty mm. rakennepoliittisen ohjelman kotihoidon tukea koskevassa [liitemuistiossa](#) sekä [Talouspolitiikan strategia 2013](#) -julkaisussa.

Edellä mainittuihin julkaisuihin pohjautuen laskelmassa tehdään seuraavat oletukset:

- 50 % kotihoidon tukea saavista on voimassa oleva työsuhde
- Työsuhteisista tukea saavista vanhemmista 15 % on jo työllisinä
- 80 % työsuhteisista (jotka eivät ole työllisinä) siirtyvät työmarkkinoille
- 10 % ei-työsuhteellista tukea saavista työllistyy
- Päivähoitoon siirtyvillä alle 3-vuotiailla on keskimäärin 0,6 vanhempaa sisarusta kotihoidossa
- Päivähoidon nettokustannus kunnille on 13 200 €/vuosi per alle 3-v. lapsi ja 9 400 €/vuosi per yli 3-v. lapsi

Oletusten myötä n. 45 % reformin vaikutuksen piiriin kuuluvista kotihoidon tuella olevista vanhemmista siirtyisi työttömiksi työnhakijoiksi.

Laskelmassa henkilölukumäärien approksimaationa on käytetty kotihoidon tuen tukikuukausien pienenemisestä johdettuja henkilötyövuosia (tukikuukausien summa vuodessa / 12).

Fiskaaliset vaikutukset

Reformissa kotihoidon tuen kesto puolitettaisiin nykyisestä noin 26 kuukaudesta. Keston lyhentämisen johdosta kotihoidon tukea olisi oikeutettu siihen asti kunnes lapsi on vajaan 2 vuoden ikäinen.

[KELA:n arvion](#) (s. 151–155) mukaan reformin piirissä olisi vuositasolla n. 49 000 kotihoidon tukea saanutta vanhempaa ja potentiaalinen työn tarjonnan lisäys olisi enimmillään 18 800 henkilötyövuotta. Käyttämällä edellä mainittuja oletuksia saadaan reformista johtuvan työllisyyden lisäyksen arvioksi 7 300 henkilötyövuotta. Työttömyysturvan piiriin siirtyisi vuositasolla puolestaan arviolta n. 8 500

henkilötyövuotta. Muiden reformin piirissä olevien kotihoidon tukea saaneiden vanhempien oletetaan jäävän kotiin ilman työttömyysturvan piiriin hakeutumista (esim. toisen puolison tulojen varaan).

Kelan lapsiperhetilastojen mukaan keskimääräinen kotihoidontuki (pl. kuntalisät) oli vuoden 2015 joulukuussa 419 €/kk. Nettomääräisesti kotihoidon tukimenot vähenisivät siten arviolta 85 miljoonalla eurolla vuodessa. Lisäksi joustavan hoitorahan ja yksityisen hoidon tukimenojen arvioidaan kasvavan 5 miljoonalla eurolla.

Jos työllistyvien työllistymispalkaksi oletetaan keskimäärin 2 500 €/kk¹ ja osan työllistyvän osa-aikatyöhön, kasvaisivat verotulot arviolta 55 miljoonalla eurolla vuodessa. Työttömyysturvamenot kasvaisivat nettomääräisesti puolestaan arviolta 72 miljoonalla eurolla. Työttömyysturvaa koskeva arvio on laskettu olettamalla, että työttömiksi siirtyvät saavat työmarkkinatukea lapsikorotuksilla.

Päivähoitoon oletetaan laskelmassa siirtyvän työllistyviä vanhempia vastaava määrä alle 3-vuotiaita lapsia. Vanhemmat kotihoidossa olevat sisarukset huomioiden päivähoitopaikkojen kysynnän arvioidaan kasvavan vuositasolla yhteensä 11 700 hoitopaikkaa vastaavalla määrällä. Edelleen käyttäen oletuksia keskimääräisistä päivähoidon nettokustannuksista, arvioidaan kuntien päivähoidon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten kasvavan nettomääräisesti 138 miljoonalla eurolla.

Julkiset menot kasvaisivat siten nettomääräisesti yhteensä arviolta 75 miljoonalla eurolla.

Laskelmaan liittyy huomattavaa epävarmuutta liittyen mm. työllisyysvaikutusten laskemisen taustalla oleviin oletuksiin ihmisten käyttäytymisestä, työn kysyntään ja työllistymispalkkoihin. Myös kotihoidon tukea koskevat hoitajaksetiedot ovat vuodelta 2010 eikä tuoreempia tietoja ole tietopalvelun käytettävissä. Lisäksi erityisesti päivähoidon kustannusarvioihin liittyy paljon epävarmuutta. Laskelmaa voidaan pitää kuitenkin suuntaa-antavana.

Laskelmassa on tarkasteltu vain lyhyen aikavälin vaikutuksia julkiseen talouteen. Pitkällä aikavälillä reformilla olisi lisäksi todennäköisesti myönteinen vaikutus erityisesti naisten ura- ja palkkakehitykseen ja sitä kautta myös verotuloihin.

¹ Arvio nuorten naisten mediaanipalkasta yksityisellä sektorilla vuonna 2014 (Tilastokeskus/omat laskelmat).